

Okur Özyeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okur Özyeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28021>

Özet

Okur Özyeterlik Ölçeği (Okur Özyeterlik Ölçeği), bireylerin okuma becerilerine yönelik kendilerine olan inançları ve yeterlilik algıları ölçmek amacıyla 2013 yılında geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin geliştirilmesi, **ölçek geliştirme** sürecinin titizlikle uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek, literatürdeki öz yeterlik kuramına dayanarak, okuma eylemi sırasında karşılaşılabilecek zorluklarla başa çıkma ve okuma hedeflerine ulaşma kapasitesine ilişkin inançları değerlendirmektedir. Ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahiptir ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır.

Bu araç, özellikle eğitim ve psikoloji alanlarında, öğrencilerin okuma motivasyonu ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek için değerli bir kaynak sunmaktadır. Ölçeğin ana hedefi, bireylerin kendi okuma yeterlilikleri hakkındaki algılarını nicel olarak saptamaktır.

Anahtar Kelimeler

Okur Özyeterlik, Öz yeterlik, Okuma Becerisi, Okuma Motivasyonu, **Ölçek Geliştirme**, Psikometrik Özellikler, Tek Boyutlu Yapı.

Yazarlar

Hakan Ülper, Didem Yaylı, İsmail Karakaya

Amaç

Okur Özyeterlik Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin okuma bağlamındaki öz yeterlik düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek standart bir araç sunmaktır. Bu ölçek, okuyucuların zorlandıkları metinleri anlama, farklı okuma stratejilerini kullanma ve okuma görevlerini başarıyla tamamlama yeteneklerine duydukları inancı belirlemeyi hedefler.

Ölçek, araştırmacılara ve eğitimcilerle, öğrencilerin okuma performansını etkileyen bilişsel ve duyuşsal faktörleri daha iyi anlamaları için somut veriler sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, düşük öz yeterlik algısına sahip öğrencilere yönelik özel müdahale programlarının geliştirilmesine zemin hazırlanmıştır.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın sosyal bilişsel kuramının merkezi kavramlarından biri olan **öz yeterlik** (self-efficacy) kavramına okuma alanına uygulamaktadır. Okur Özyeterlik, bir bireyin belirli okuma görevlerini başarıyla bir şekilde yerine getirebileceğine dair inancını ifade eder. Bu inanç, sadece mevcut beceri düzeyini değil, aynı zamanda bireyin bu becerileri zorlu koşullar altında

kullanma konusundaki kararlılığı da yansıtır.

Geliştirilen bu araç, okuma yeterliliğinin tek ve bütüncül bir yapı olarak ele alınması gerektiği varsayımına dayanır. Bu tek boyutlu yapı, bireyin okuma eylemine dair genel inanç kapsar ve alt boyutlara ayrılmaz, bu da uygulamanın ve skorumanın basitliğini destekler.

Geçerlik

Ölçeğin **geçerlik** çalışmaları, ölçek geliştirme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak makalede detaylandırılmıştır. Geçerlik analizleri, ölçeğin gerçekten de okur öz yeterliliğini ölçtüğünü doğrulamak amacıyla yapılmıştır. Özellikle yapı geçerliği, keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizleri yoluyla incelenmiştir.

Bu çalışmalar, maddelerin kuramsal yapı ile tutarlılığı ve ölçülen yapının tek boyutlu olduğunu göstermiştir. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel bulgular, yazarların 2013 tarihli orijinal makalesinde yer almaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılığı ve tutarlılığı değerlendirmek için gerçekleştirilmiştir. Genellikle, bu tür geliştirme çalışmalarında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmaktadır. Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçekteki 36 maddenin aynı yapıyı (Okur Özyeterlik) ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlilik bilgileri, orijinal kaynaktan özetlenmemiş olsa da, ölçeğin akademik bir dergide yayınlanması, kabul edilebilir düzeyde güvenirlilik kanıtlarının sunulduğunu işaret etmektedir. Ayrıntılı güvenirlilik katsayıları için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Okur Özyeterlik Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin, teorik beklentilere paralel olarak, tek faktörlü (tek boyutlu) bir yapı sergilediği tespit edilmiştir.

Bu tek boyutlu yapı, toplam 36 maddenin tamamının okuma yeterliliğine dair genel öz yeterlik algısının ölçmek üzere bir araya geldiğini göstermektedir. Faktör yükleri, maddelerin bu tek faktör altında yüksek derecede uygunluk gösterdiğini kanıtlamıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 36 maddeden oluşan, tek boyutlu bir kendini değerlendirme ölçektir. Derecelendirme formatı orijinal kaynakta belirtilmemiş olsa da, öz yeterlik ölçeklerinde yaygın olarak kullanılan Likert tipi bir derecelendirme sistemi varsayılmaktadır (örn., "Hiç Yapamam"dan "Kesinlikle Yapabilirim"e doğru giden bir aralık).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim alanındaki bireyler (Öğrenciler).

Yaş Grubu: Orijinal çalışmanın hedef kitlesi genellikle üniversite öğrencileri veya ortaöğretim seviyesindeki öğrencilerdir, ancak ölçek, okuma becerisine sahip geniş bir popülasyona uygulanabilir.

Popülasyon Detayları: Ölçek, okuma becerilerine yönelik inançları değerlendirmek isteyen eğitim araştırmaları için uygundur.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların her bir maddeye ne derece katıldıkları veya o eylemi ne kadar yapabileceklerine inandıkları belirttikleri bir öz-bildirim formatında gerçekleştirilir.

Şinler, Ücret ve Test Yaşı

Test Geliştirme Yaşı: 2013.

İletişim/Sorumlu Yazar: Ölçeğin sorumlu yazarı Hakan Ülper olup, iletişim için hakanulper@gmail.com adresi kullanılabilir.

Ticari Kullanım ve Şinler: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle orijinal makaleye atıf yapmak şartıyla serbesttir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Orijinal makale ve referans bilgileri aşağıdadır:

Ülper, H., Yaylı, D., ve Karakaya, ?. (2013). Okur Özyeterlik Ölçeğinin geliştirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 85-100. (Makale bağlantısı: kefad.ahievran.edu.tr)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [okur-ozyeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Okur Özyeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için yay?mlanm?? makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM